

CẢNH ĐỨC TRUYỀN ĐĂNG LỤC**QUYỂN 29****TÁN - TỤNG - KỆ - THI**

1. 10 bài Tán về Đại thừa của Hòa thượng Chí Công.
2. 12 bài tụng về Thập Nhị Thời, của Chí Công Hòa thượng.
3. Tụng về Thập Tứ Thời của Hòa thượng Chí Công.
4. 1 bài tụng của Thiền sư Chí Chân ở Qui Tông.
5. 19 bài tụng của Đại sư Tập Đăng về Hương Nghiệp.
6. 1 bài tụng của Hòa thượng Động Sơn về Quân Châu.
7. 18 bài tụng của Hòa thượng Long Nha về Đàm châu.
8. 3 bài tụng của Đại sư Tông Nhất về Huyền Sa.
9. 2 bài tụng của Chiêu Khánh, Chân Giác Đại sư.
10. 1 bài tụng về Minh Đạo của Hòa thượng ở La Hán Chương Châu.
11. 1 bài tụng về Giác Địa của Hòa thượng Kính ở Đạo tràng Bàn Chu Nam nhạc.
12. 5 bài tụng về Nhập Đạo Thiển Thâm của Hòa thượng Lâm Khê Sính Châu.
13. 14 bài tụng của Thiền sư Đại Pháp Nhãn.
14. 8 bài kệ về Bát Tiệm của Bạch Cư Dị thời Đường.
15. 10 bài Huyền Đàm, của Thiền sư Sát ở Đồng An.
16. 10 bài thơ của Tăng Đức Phu ở núi Vân Đảnh.
17. 3 bài thi của Tăng Nhuận.

*****

1) 10 bài Tán về Đại thừa, của Hòa thượng Bảo Chí đời Lương.

* Bài 1:

*Đại Đạo thường ở trước mắt
Tuy ở trước mắt mà khó thấy*

Nếu muốn ngộ Đạo là thể chân
 Chớ bỏ thanh sắc ngôn ngữ
 Ngôn ngữ đó chính là đại đạo
 Chẳng cần đoạn trừ phiền não
 Phiền não xưa nay là không tịch
 Vọng tình liền trói buộc nhau
 Tất cả như bóng như tiếng vang
 Chẳng biết gì xấu gì tốt
 Có tâm giữ lấy tướng làm thật
 Biết chắc thấy tánh chẳng rõ ràng
 Nếu muốn tạo tác nghiệp cầu Phật
 Nghiệp là điếm lớn của sinh tử
 Nghiệp sinh tử luôn theo thân
 Trong ngục đen tối chưa biết rõ
 Ngộ lý xưa nay không gì khác
 Giác rồi ai muộn và ai sớm?
 Pháp giới lượng sánh bằng Thái hư
 Trí tâm chúng sinh tự nhỏ bé
 Chỉ có thể chẳng khởi Ngã nhân
 Niết-bàn pháp thực luôn no đủ.

* **Bài**

2:

Vọng thân trước gương soi chiếu ảnh
 Ảnh cùng vọng thân chẳng khác khác
 Chỉ muốn bỏ ảnh giữ lại thân
 Chẳng biết thân vốn đồng không thật
 Thân vốn cùng ảnh chẳng khác
 Chẳng được một có một không
 Nếu muốn còn một mà bỏ một
 Mãi mãi cùng chân lý xa nhau
 Lại nếu ưa Thánh mà ghét phàm
 Trong biển sinh tử luôn chìm nổi
 Phiền não nhân tâm mà có
 Không có tâm phiền não ở đâu?
 Chẳng nhọc phân biệt giữ lấy tướng
 Tự nhiên được Đạo trong khoảng khắc
 Mộng thì trong mộng tạo tác
 Giác thì biết cảnh đều không
 Nghĩ lại khi giác và mộng

Diên đảo thấy hai chẳng khác
 Đổi mê lấy giác cầu lợi
 Nào khác người làm nghề buôn bán
 Động tịnh hai mất thường vắng lặng
 Tự nhiên khế hợp với chân như
 Nếu nói chúng sinh khác với Phật
 Xa xôi thường cách xa với Phật
 Phật cùng chúng sinh chẳng khác nhau
 Tự nhiên rốt ráo không sót gì.

* Bài

3:

Pháp tánh xưa nay thường vắng lặng
 Mênh mộng không có bến bờ
 Đặc tâm ở giữa lấy và bỏ
 Bị hai cảnh ấy thay đổi nhau.
 Nghiêm nét mặt ngồi thiền nhập định
 Nhiếp cảnh, an tâm, giác quán
 Người gõ máy móc mà tu Đạo
 Lúc nào có thể đến bờ kia
 Các pháp vốn không chẳng dấu vết
 Cảnh giống mây bay tự rồi tan
 Bỗng nhiên ngộ bản tánh vốn không
 Giống như bệnh sốt toát mồ hôi
 Vô trí trước người chớ nói
 Đánh ông sắc thân tản mát ra

* Bài

4:

Báo ông chúng sinh cứ nói thẳng
 Chẳng có tức là chẳng không có
 Chẳng có chẳng không chẳng hai
 Sao cần đối có luận hư không
 Có không vọng tâm lập tên gọi
 Một phá một cái chẳng ở nơi
 Hai tên do tình ông tạo
 Vô tình chính là vốn chân như
 Nếu muốn còn tình tìm kiếm Phật
 Dem lưới lên núi giăng bắt cá
 Uống phí công phu không ích gì
 Dùng uống phí bao nhiêu công phu
 Chẳng hiểu rõ tức tâm tức Phật

Giống như cỡi lừa mà tìm lừa
 Tất cả chẳng yêu và chẳng ghét
 Nếu phiền não ấy cần trừ bỏ
 Nếu trừ phải trừ cả thân
 Trừ thân không Phật cũng không nhân
 Không Phật không nhân có thể được
 Tự nhiên không pháp cũng không nhân.

* Bài

5:

Đại Đạo chẳng do hành mà được
 Nói hành tạm thời vì phạm phu
 Được lý quán ngược đối với hành
 Mới biết uổng phí dùng công phu
 Chuta ngộ được viên thông đại lý
 Phải cần ngôn hạnh giúp đỡ nhau
 Chẳng được chấp vào hiểu biết khác
 Hồi quang phản bản toàn không
 Có ai hiểu biết được lời này
 Dạy ông hướng mình suy tìm
 Tự mình thấy tội lỗi thời xưa
 Dẹp trừ nhọt bứu ngũ dục
 Giải thoát tiêu điều luôn tự tại
 Tùy phương bán rẻ thói phong lưu
 Ai là phát tâm mua lấy đó
 Cũng được giống ta không lo buồn

* Bài

6:

Nội kiến, ngoại kiến đều là ác
 Phật Đạo, ma Đạo, đều sai lầm
 Bị hai Ma-ba-tuần này
 Thì liền chán khổ mà cầu vui
 Sinh tử hiểu rõ vốn thể không
 Phật ma chỗ nào yên ổn được
 Chỉ do vọng tình mà phân biệt
 Thân trước thân sau đều cô độc
 Luân hồi sáu nẻo chẳng dừng lại
 Kết nghiệp chẳng thể trừ bỏ được
 Cho nên trôi giạt sinh tử
 Đều do hoành sinh kinh lược
 Thân vốn hư vô chẳng thật

Phản bốn là ai cần nhắc được,
 Có không tự ta có thể làm
 Chẳng nhọc vọng tâm mà suy tính
 Chúng sinh thân đồng với thái hư
 Phiền não chỗ nào chạm vào được,
 Chỉ không tất cả mọi mong cầu
 Phiền não tự nhiên tiêu tan mất.

* Bài

7:

Đáng cười chúng sinh bò chặm chạp
 Điều chấp vào một thứ dị kiến
 Chỉ muốn bên chảo mà xin bánh
 Chẳng biết phản bốn xem bột gạo
 Bột gạo là gốc của chánh tà
 Do người tạo tác trảm thay đổi
 Cần đến cứ tùy ý tung hoành
 Chẳng cần chỉ mê say luyến ái
 Không vướng mắc tức là giải thoát
 Có cầu lại gặp phải lưới bẫy
 Từ tâm tất cả đều bình đẳng
 Chân như Bồ đề tự hiện
 Nếu ôm ấp hai tâm bỉ-ngã
 Đối mặt không nhìn thấy mặt Phật.

* Bài

8:

Thế gian biết bao người ngu si
 Dem Đạo lại muốn cầu tìm Đạo
 Lãng xãng rộng tìm kiếm các nghĩa
 Tự cứu thân mình cũng chẳng xong
 Chuyên tìm văn khác loạn nói
 Cho là diệu lý cao siêu nhất
 Uống công suốt một đời luống qua
 Nhiều kiếp trầm luân trong sinh tử
 Ái trước cột tâm chẳng buông bỏ
 Thanh tịnh trí tâm bị não loạn
 Chân như pháp giới tòng lâm
 Lại sinh cỏ rác gai góc
 Chỉ chấp lá vàng là vàng
 Không ngộ, bỏ vàng cầu báu
 Cho nên mất niệm chạy hoang

Gắng sức trang điểm giữ tướng đẹp
 Trong miệng tụng kinh tụng luận
 Trong tâm luôn luôn khô cao
 Một mai biết bản tâm không
 Đầy đủ chân như chẳng thiếu
 Thanh văn tâm tâm đoạn hoặc
 Cái tâm năng đoạn là giặc
 Giặc giặc thay nhau trừ diệt
 Lúc nào liễu bốn nói im
 Trong miệng tụng kinh ngàn quyển
 Thể thượng hởi kinh không biết
 Chẳng hiểu Phật pháp viên thông
 Uổng công tìm đếm hiểu chữ nghĩa
 Đầu Đà sao chọn khổ hạnh
 Trông mong công đức thân sau
 Trông mong tức là cách Thánh
 Đại Đạo do đâu mà được
 Thí như trong mộng sang sông
 Lái đò đưa đi đến Hà Bắc
 Thức dậy thấy mình ngủ trên giường
 Liền mất qui tắc qua đò
 Lái đò kịp khi độ người
 Hai bên vốn chẳng hề biết nhau
 Chúng sinh mê đảo cột chặt
 Khổ nhọc qua lại trong ba cõi
 Giác ngộ, sinh tử như giấc mộng
 Tất cả câu tâm tự nhiên ngừng.

* **Bài**

9:

Ngộ giải đó chính là Bồ đề
 Hiểu rõ vốn không có thêm bậc
 Than thở cho phàm phu còn lưng
 Tám mươi đi đứng thật khó khăn
 Uổng công suốt một đời luống qua
 Chẳng biết trời trăng luôn đổi dời
 Hướng thượng nhìn xem miệng thầy khác
 Giống như trẻ con mất sữa nuôi
 Đạo tục cao ngất cùng nhóm họp
 Trọn ngày nghe lời chết người khác

Chẳng quán xét thân mình vô thường
 Tâm hành tham như cọp sói
 Than thở cho Nhị thừa kém hẹp
 Cần phải đề bệ lục phủ
 Chẳng ăn rượu thịt hành tỏi
 Liếc mắt xem người ta ăn uống
 Lại có tà hạnh thật dữ dần
 Tu khí chẳng hề ăn muối giấm
 Nếu Ngô Thượng thừa chí chân
 Chẳng cần phải phân biệt nam nữ.

Chú ý: Trên ghi là 10 bài nhưng ở đây chỉ có 9 bài, ấy là do trong đây có 2 bài: Thứ 2 và thứ 8 quá dài không biết ngắt ra từ chỗ nào.

2) 12 bài tụng về Thập Nhị Thời của Hòa Thượng Bảo Chí.

1/ Giờ dần: Rạng sáng

Trong cuồng cơ có thân Đạo nhân
 Cùng khổ đã trải vô lượng kiếp
 Chẳng tin luôn dơ cao báu như ý
 Nắm bắt vật liền vào bến mê
 Chỉ có mấy may liền là trần
 Chẳng trụ lúc xưa không tướng mạo
 Tri thức ngoài cầu cũng chẳng chân.

2/ Giờ mọ: Mặt trời mọc

Chỗ dùng chẳng cần sinh khéo léo
 Dấu cho Thân quang chiếu có không
 Khởi ý liền gặp việc ma khuấy
 Nếu ra làm trọn chẳng liễu
 Ngày đêm bị người khác ảo (bẻ) ta
 Chẳng cần an bày thì theo đâu (ai)
 Đâu từng đất tâm sinh phiền não?

3/ Giờ thìn: Ăn cơm

Vô minh vốn là thân Thích Ca
 Ngồi nằm chẳng biết vốn là Đạo
 Sao chỉ bận rộn chịu đắng cay
 Nhận thanh sắc tìm thân sơ
 Chỉ là nhà khác nhiễm ô người
 Nếu định đem tâm cầu Phật đạo
 Hỏi lấy hư không mới thoát trần.

4/ Giờ ty: Trong khu

Người chưa liễu do giáo chẳng đến
 Cần khiến thông đạt lời Tổ Sư
 Không hướng vào tâm sao (đặt) hiểu nghĩa
 Chỉ giữ lấy huyền bỏ văn tự
 Nhận dính y trước lại chẳng phải
 Tạm thời tự chịu chẳng truy tìm
 Nhiều kiếp chẳng gặp cảnh ma khiến.

5/ Giờ ngọ: Mặt trời về Nam

Trong thân tứ đại báu vô giá
 Không hoa, Dương diệm chẳng chịu ném
 Tác ý tu hành chuyển đấng cay
 Chẳng từng mê chớ cầu ngộ.
 Mặc tình ông từ sáng đến tối
 Trong thân có tướng có thân không tướng
 Trên đường vô minh không đường sống.

6/ Giờ mùi: Mặt trời xế bóng

Tâm địa đâu từng đặt liễu nghĩa
 Văn tự nhà khác mất thân sơ
 Chớ khởi công phu ý tìm cầu
 Mặc tung hoành dứt kiêng sợ
 Lớn lên ở cõi người chẳng ở đời
 Vận dụng chẳng lìa trong thanh sắc
 Nhiều kiếp đâu từng tạm ném bỏ.

7/ Giờ thân: Xế chiều

Học Đạo trước cần chẳng chán nghèo
 Có tướng xưa nay quyền chứa nhóm
 Vô hình sao cần phải ăn chân
 Làm tịnh khiết thì mệt thần
 Chớ nhận ngu si làm hàng xóm
 Nói xong chẳng cầu, không xút sở
 Tạm thời gọi là người xuất gia.

8/ Giờ dậu: Mặt trời lặn

Hư huyễn thanh âm trọn chẳng lâu
 Thiền duyệt trần tu còn chẳng ăn
 Ai hay khiến uống rượu vô minh
 Ném bỏ buông ra không giữ vật
 Mênh mông tiêu dao chẳng từng có

*Dẫu ông học rộng suốt cổ kim
Cũng là si cuồng chạy bên ngoài.*

9/ Giờ tuất: Hoàng hôn

*Kẻ điên ra công vào nhà tối
Giả sử tâm thông vô lượng lúc
Trải kiếp đâu từng khác ngày nay
Định thương lượng thì thâm
Chuyển khiến tâm kia đen như sơn
Ngày đêm phóng quang chiếu có không
Người si gọi là Ba-la-mật.*

10/ Giờ hợi: Người yên định

*Dùng mãnh tinh tiến thành lười nhác
Chẳng khởi mảy may tâm tu học
Trong ánh sáng vô tướng thường tự tại
Siêu vượt Thích Ca và Tổ Sư
Tâm có người thông thái ngăn ngại
Rỗng rang vô sự bỗng thanh nhàn
Nhà khác tự có người thông thái.*

11/ Giờ tý: Nửa đêm

*Tâm trụ vô sinh tức sinh tử
Sinh tử đâu từng thuộc có. Không
Lúc dùng liền dùng, mất vẫn tự
Việc bên ngoài lời Tổ Sư nói:
Biết lấy lúc khởi lại chẳng phải
Tác ý tìm cầu thật mất dấu
Ma sinh tử đến mặc thử nhau.*

12/ Giờ sửu: Gà gáy

*Một quả châu tròn sáng đã lâu
Trong ngoài vừa tiếp tìm liền không
Trên cảnh ra làm trộn với có
Chẳng thấy đầu lại không tay
Thế giới khi hoại cừ chẳng mục (bất hủ)
Người nào chưa liễu nghe một lời
Chỉ ngăn như nay ai động khẩu.*

3) Tụng về Thập Tứ Khoa của Hòa thượng Chí Công.

1/ Bồ đề và phiền não chẳng hai.

Chúng sinh chẳng hiểu tu Đạo

Liền muốn đoạn trừ phiền não
 Phiền não xưa nay trống vắng
 Lại muốn đem đạo tìm đạo
 Tâm một niệm kia là phải
 Đâu cần tìm kiếm chỗ khác
 Đại Đạo chỉ ở trước mắt
 Người ngu mê đảo chẳng hiểu
 Phật tánh thiên chân tự nhiên
 Cũng không nhân duyên tu tạo
 Chẳng biết 3 độc hư giả
 Vọng chấp chìm nổi sinh già
 Lúc xưa ngày mê là muộn
 Ngày nay mới biết không sớm.

2/ Trì và phạm chẳng hai

Trượng phu vận dụng luôn vô ngại
 Chẳng bị giới luật làm hạn định
 Trì phạm vốn tự không sinh
 Người ngu bị nó đành chịu trôi
 Người trí tạo tác đều không
 Thanh văn đặng chạm liền trệ
 Đại sĩ nhục nhãn được viên thông
 Nhị thừa thiên nhãn có màng che
 Trong không vọng chấp có không
 Chẳng hiểu sắc tâm vô ngại
 Bồ-tát cùng với tục chung sống
 Thanh tịnh từng không nhiễm đời
 Người ngu tham trước Niết-bàn
 Người trí sinh tử là thật tế
 Pháp tánh trống không chẳng nói năng
 Duyên khởi lược không có người
 Trăm tuổi vô trí là trẻ con
 Trẻ con có trí là trăm tuổi.

3/ Phật cùng chúng sinh chẳng hai.

Chúng sinh cùng Phật không khác
 Đại trí chẳng khác với ngu
 Sao cần hướng ngoài tìm báu
 Ruộng thân tự có mình châu
 Chánh Đạo tà Đạo chẳng hai

Hiểu rõ phàm Thánh đồng đường
 Mê ngộ vốn không có khác nhau
 Niết-bàn và sinh tử như một
 Rốt ráo dựa vào duyên vắng lặng
 Chỉ cầu ý tưởng thật rõ ràng
 Không có một pháp nào đáng được
 Thoải mái tự nhiên vào vô dư.

4/ Sự và lý chẳng hai.

Tâm vương tự tại thật thoải mái
 Pháp tánh vốn không có mười nghìn
 Tất cả mọi điều là Phật sự
 Đâu cần phải nhiếp niệm tọa thiền
 Vọng tưởng xưa nay vốn vắng lặng
 Chẳng cần đoạn trừ dựa vào duyên
 Người trí không có tâm đáng được
 Tự nhiên không tranh chẳng ồn ào
 Chẳng biết vô vi Đại đạo
 Lúc nào có thể chứng U Huyền
 Phật cùng chúng sinh một loại
 Chúng sinh ấy tức là Thế Tôn
 Phàm phu vọng sinh tâm phân biệt
 Trong không mà chấp có thật mê
 Hiểu rõ ràng tham sân không tịch
 Chỗ nào chẳng phải chân môn.

5/ Tĩnh và loạn chẳng hai.

Thanh văn chán ồn cầu tịnh
 Cũng như bỏ bột đi cầu bánh
 Bánh thì xưa nay vốn là bột
 Tạo tác tùy người nhiều thay đổi
 Phiền não ấy tức là Bồ đề
 Không tâm tức là không cảnh
 Sinh tử chẳng khác Niết-bàn
 Tham sân như lửa như bóng ảnh
 Người trí không tâm cầu Phật
 Người ngu chấp tà chấp chánh
 Nhọc công luống qua suốt một đời
 Chẳng thấy Diệu Đảnh của Như Lai
 Hiểu rõ thâm dục là tánh không

Vạc sôi lò than tự nhiên lạnh.

6/ Thiện và ác chẳng hai.

Ta tự thân tâm mình vui sướng
 Thoải mái không thiện và không ác
 Pháp thân tự tại không nơi chốn
 Nhìn đâu cũng đều là Chánh giác
 Sáu trần xưa nay không tịch
 Phàm phu vọng sinh chấp trước
 Niết-bàn sinh tử bình đẳng
 Bốn biển nơi nào là dày mỏng
 Vô vi, Đại Đạo tự nhiên
 Chẳng cần đem tâm suy lường
 Bồ-tát tán đản linh thông
 Chỗ làm thường bao gồm Diệu giác
 Thanh văn chấp pháp tọa thiền Như
 tầm nhả tư tự cuốn mình
 Pháp tánh xưa nay vốn tròn sáng
 Bệnh hết đâu cần cầm lấy thuốc
 Biết rõ ràng các pháp bình đẳng
 Thoải mái thật rõ ràng vui sướng

7/ Sắc và không chẳng hai.

Pháp tánh vốn không xanh vàng
 Chúng sinh đối tạo văn chương
 Chính ta nói ra chỉ quán
 Tự ý mình hỗn loạn cuồng điên
 Chẳng biết viên thông diệu lý
 Lúc nào hiểu được chân thường
 Bệnh mình không thể chữa trị
 Lại dạy người khác thuốc thang
 Bên ngoài thì tưởng là thiện
 Trong tâm cũng như sài lang
 Người ngu thì sợ địa ngục
 Người trí chẳng khác thiên đường
 Đối cảnh tâm luôn chẳng khởi
 Cát bước đều là Đạo tràng
 Phật cùng chúng sinh chẳng hai
 Chúng sinh tự làm cho ly biệt
 Nếu muốn trừ bỏ hết ba độc

*Xa xôi chẳng lia bỏ tai ương
 Người trí biết tâm này là Phật
 Người ngu thích hướng về Tây phương.*

8/ Sinh và tử chẳng hai.

*Thế gian các pháp như mộng huyễn
 Sinh tử cũng như sấm và chớp
 Pháp thân tự tại viên thông
 Ra vào núi sông không gián đoạn
 Điên đảo vọng tưởng vốn là không
 Bát Nhã không mê không loạn
 Ba Độc vốn tự nhiên giải thoát
 Đâu cần nhiếp niệm thiền quán
 Chỉ vì người ngu chẳng hiểu
 Từ người khác giới luật quyết đoán
 Chẳng biết tịch diệt chân như
 Lúc nào được lên bờ kia
 Người trí không ác để đoan
 Vận dụng tùy tâm hợp tan
 Pháp tánh xưa nay không tịch
 Chẳng bị sinh tử cột ràng
 Nếu muốn đoan trừ phiền não
 Đây là lão ngu vô minh
 Phiền não tức là Bồ đề
 Đâu cần riêng cầu Thiền quán
 Thật tế không Phật không ma
 Tâm thế không hình không tướng (sắc)*

9/ Đoan trừ chẳng hai.

*Trượng phu vận dụng đường hoàng
 Tiêu Dao tự tại vô ngại
 Tất cả chẳng thể làm hại
 Bền chắc cũng như kim cương
 Chẳng dính hai bên, trung đạo
 Tu nhiên chẳng đoan chẳng thường
 Ngụ dục tham sân là Phật
 Địa ngục chẳng khác thiên đường
 Người ngu vọng sinh phân biệt
 Trôi giạt sinh tử dữ dẫn
 Người trí biết sắc vô ngại*

Thanh văn thấy đều hồi hoàng
 Pháp tánh vốn không trảy xước
 Chúng sinh vọng chấp xanh vàng
 Như Lai tiếp dẫn ngu mê
 Hoặc nói địa ngục thiên đường
 Trong thân Di Lặc tự có
 Đâu cần chỗ khác suy lường
 Bỏ đi chân như Phật tượng
 Người này tức là điên cuồng
 Thanh văn trong tâm chẳng hiểu
 Chỉ lo đi tìm văn lời
 Văn lời vốn chẳng chân đạo
 Càng thêm đấu tranh càng cường
 Trong tâm bọt cạp rắn rít
 Nọc độc liền gây tổn thương
 Chẳng biết trong văn chấp nghĩa
 Khi nào hiểu được chân thường
 Chết vào địa ngục vô gián
 Thần thức lại chịu tai ương.

10/ Chân và tục chẳng hai.

Pháp Sư nói: Pháp rất hay
 Trong tâm chẳng lìa phiền não
 Chỉ nói văn tự dạy người
 Lại càng Tăng thêm sinh lão
 Chân vọng xưa nay chẳng hai.
 Phàm phu bỏ vọng tìm Đạo
 Bốn chúng vân tập nghe giảng
 Tòa cao luận nghĩa mênh mông
 Tòa Nam tòa Bắc tranh nhau
 Bốn chúng cho rằng nói rất hay
 Tuy là miệng nói Cam lộ
 Trong tâm bình thường vẫn khô khan
 Tự mình vốn không một tiền
 Ngày đêm đếm châu báu của người
 Giống như người ngu vô trí
 Bỏ vàng ròng mà gánh cỏ
 Trong tâm ba độc chẳng buông
 Chưa biết lúc nào được Đạo.

11/ Giải và phược chẳng hai.

Luật sư giữ luật tự trói mình
 Tự trói mình cũng luôn trói người
 Vẽ bên ngoài oai nghi điềm tĩnh
 Trong tâm giống hệt như sóng to
 Chẳng bước lên thuyền bè sinh tử
 Làm sao vượt qua được sông Ái
 Chẳng hiểu rõ chân tông chánh lý
 Tà kiến lời lẽ thật rườm rà
 Có hai Tỳ-kheo phạm vào luật
 Liền đi đến hỏi luật Ưu-ba
 Ưu-ba y luật nói tội
 Càng thêm vướng mắc cho Tỳ-kheo
 Cư sĩ ngồi trong nhà phượng trượng
 Duy-ma lập tức đến quở trách
 Ưu-ba im lặng không đối đáp
 Tịnh Danh nói pháp không lỗi
 Mà tánh giới kia như không
 Không ở trong ngoài Ta-bà
 Khuyên trừ bỏ sinh diệt chẳng chịu
 Bỗng nhiên ngộ lại đồng Thích Ca.

12. Cảnh và chiếu chẳng hai.

Thiên sư hiểu rõ lìa vô minh
 Phiền não từ chỗ nào mà sinh
 Địa ngục thiên đường cùng một tướng
 Niết-bàn sinh tử không có tên
 Cũng không tham sân nào đáng đoạn
 Cũng không Phật Đạo có thể thành
 Chúng sinh cùng Phật bình đẳng
 Tự nhiên Thánh trí tỉnh táo
 Không bị sáu trần nhiễm dính
 Câu câu riêng họp vô sinh
 Chánh giác một niệm huyền giải
 Ba đời thấy đều bằng nhau
 Không pháp không luật tự kiểm chế
 Tiêu nhiên chân nhập viên thành
 Dứt hết bốn cú trăm phi này
 Như hư không vô tác, vô y.

13/ Vận dụng vô ngại.

Ta nay cuộn cuộn tự tại
 Chẳng ham công hầu khanh tướng
 Bốn mùa vẫn giống như kim cương
 Khổ vui tâm bình thường chẳng đổi
 Pháp bảo dụ cho núi Tu-di
 Trí Tuệ rộng như sông biển
 Chẳng bị tám gió làm lay chuyển
 Cũng không có tinh tấn uể oải
 Mặc cho tánh nổi chìm như điên
 Sinh ra khắp tung hoành tự tại
 Ngăn không dao kiếm rơi vào đầu
 Ta tự an nhiên chẳng biện.

14/ Mê và ngộ chẳng hai.

Lúc mê thì lấy không làm sắc
 Lúc ngộ thì lấy sắc làm không
 Mê ngộ vốn không hề sai khác
 Sắc không rốt ráo lại giống nhau
 Người ngu gọi Nam cho là Bắc
 Người trí hiểu không Đông Tây
 Muốn tìm Như Lai diệu lý
 Thường xuyên ở trong một niệm tâm
 Dương Diệm vốn chẳng phải là nước
 Nai khát mặc sức vợi chạy theo
 Tự thân hư giả chẳng hề thật
 Dem không lại muốn tìm không
 Người đời mê đảo thật quá lắm
 Như chó sủa sấm động âm ào

4) Bài tụng Thiên sư Chí Chân Trí Thường Tụng ở Quy Tông:

Qui Tông cùng sự lý
 Mặt trời ở chánh ngộ
 Tự tại như sư tử
 Chẳng cùng vật cậy nhờ
 Riêng bước bốn đỉnh núi
 Đạo khắp ba đường lớn
 Ngáp miệng chim muông rơi
 Nhấn mặt các tà sợ

Máy bắn tên dễ đến
 Ảnh không tay khó che
 Làm ra như thợ giỏi
 Cắt may đúng thước đo
 Khéo chạm vạm thứ tên
 Qui Tông lại giống đất
 Nói im mất âm thanh
 Chỉ diệu tình khó bày
 Bỏ hết mắt lại điếc
 Lấy cái tai lại mù
 Một mũi nhọn phá ba cửa
 Phân minh cắt đường sau
 Khá thương đại trượng phu
 Tiên thiên làm tâm tổ

5) 19 bài tụng của Đại sư Trí Nhân Tập Đăng Hương Nghiệp:

1/ Thọ chỉ (Trao ý chỉ)

Xương người xưa có nhiều linh dị
 Con cháu hiền an trí bí mật
 Một môn này trở thành hiếu nghĩa
 Người chưa đạt được đừng sai lầm
 Cần vững chí loại bỏ hoài nghi
 Được an tịnh chẳng gặp nguy hiểm
 Hương thì xa mà cầu thì lìa
 Lấy thì gấp, mất thì chậm
 Không so sánh, quên hay biết
 Biết dòng đục xưa nay đối Một
 sát-na thông suốt biến dị Núi
 đá cheo leo lửa bùng bùng
 Bên trong phát cháy tuôn đến đỉnh
 Không ngăn chặn cháy đến đáy biển
 Lưỡi pháp sợ hãi lửa linh nhỏ
 Sáu tháng nằm rời bỏ áo che
 Che đây chẳng được không giả dối
 Người đạt đạo nói ra ý Tổ
 Sư Tông ta xưa nay kiên kỳ
 Chỉ người này khéo léo an trí
 Đủ pháp tàm lại đủ hổ thẹn

Chẳng làm dối chỗ dùng chắc chắn
 Có người hỏi ít khi quả trách
 Lại xét kỹ nói đến gạo quý.

2/ Lời sau cùng:

Có một lời đầy đủ phép tắc
 Thôi suy nghĩ, chẳng tự cho phép
 Giữa đường gặp được người Đạt đạo
 Nhướng mày tự nhận ra chỗ đến
 Đạp vào không được nhiều nghi lo
 Lại suy nghĩ nhìn theo bạn bè
 Một đời tham học, sự không thành
 Ân cần ôm được cây chiên đàn.

3/ Sống Huyền cùng Thôi Đại phu.

Người Đạt nhiều ẩn hiển
 Bất định bày hình nghi
 Nói xong chẳng sót tích
 Kín kín ngâm hộ trì
 Nhấn mặt bày đường xua
 Minh diệu bèn mới biết
 Ứng vật mà đặt bày
 Chớ nói bất tư nghi.

4/ Đến Đạo Tràng cùng Hành Giả Thành Âm.

Lý sâu dứt suy nghĩ
 Căn tìm con đường lớn
 Nhân đây biết xa rộng
 Không hề bị che kín
 Đời người cần riêng đạt
 Đứng ngồi biết thơ tho
 Thanh tịnh con Như Lai
 An nhiên ngồi Đạo tràng.

5/ Cùng với Tiết Phán Quan.

Một giọt nước rơi một ánh lửa sáng
 Uống nước người say, đến lửa người già
 Chẳng uống chẳng đến không còn nằm yên
 Bẻ gãy cung tên đạp ngã ụ bắn
 Nếu người muốn biết móc dùi bỏ trước
 Người cần hỏi ta ta là ai đây
 Nói mau nói mau!

6/ Cùng với Hành giả ở huyện Lâm Nhu.

Trượng phu than bị Trần chôn đã lâu
 Ta nhân ngày nay mà được vào núi
 Nhượng mày chỉ ta nhân đây mở mắt
 Lão Tăng nhanh tay viết nơi chuông rỗng
 Sau lời có ý thoát ra khỏi lồng.

7/ Hiện bày ý chỉ.

Nghĩ xạ thần nghi sâu
 Tinh hư bước đi thông
 Thấy nghe lia hình ảnh
 Chỗ sâu lời trước dấu
 Được ý diệu trong trần
 Hợp ý bày dáng đạo
 Che sáng chiếu cảnh giác
 Chịu đạt được chân tông.

8/ Ý sau ba câu.

Sách nói lời nhiều hư
 Trong hư đeo có không
 Liền hướng hiểu sách trước
 Thả mất châu trong ý.

9/ Đáp lời hỏi của Trịnh Lang Trung, hai bài:

Trong lời chôn dấu, trước tiếng bày dáng
 Tức thời hiểu diệu người xưa đồng phong
 Vang ứng cơ pháp không tông tự tha
 Trách được trần ngọc tức tốc thành rỗng.
 Trong lời chôn gân cốt
 Âm thanh nhiễm dáng Đạo
 Tức thời liền hiểu diệu
 Vỡ tay đuổi rỗng ngoan.

10/ Đàm Đạo (nói chuyện Đạo)

Đích đích không mang thêm
 Vận riêng sao nhờ cậy
 Giữa đường gặp người đạt Đạo
 Chớ đem im nói đáp.

11/ Cùng Học nhân Huyền Cơ.

Diệu chỉ nhanh chóng nói năng lại chậm
 Tài tùy lời hiểu, mê thì thân cơ
 Nhượng mày sẽ hỏi, đối mặt vui tươi

Là cảnh giới nào, đồng Đạo mới biết

12/ Đạo sáng

*Nghĩ suy giống có dấu
Sáng sáng chẳng biết chỗ
Mượn hỏi bày khách tông
Từ từ biết rõ lại.*

13/ Huyền chỉ.

*Cứ đi không dấu hiệu
Đến thì cứ vậy đến
Có người mượn hỏi nhau
Chẳng nói cười sao thế.*

14/ Cùng với Hành giả Đặng Châu.

*Dưới rừng biết thân ngu
Vì chẳng đeo tâm châu
Mở miệng không lời nói
Ngòi bút không thể ghi
Người hỏi chỉ Hương Nghiêm
Chớ nói ở trong núi.*

15/ Sau ba nhảy.

*Chấp tay trước Tam môn
Hành Đạo dưới hai Hiên
Múa may trên sân giữa
Lắc đầu ngoài cửa sau.*

16/ Thượng căn.

*Than ôi chớ lầm Đốn ông không giác
Chỗ không phát lời, rỗng sợ vướng mắc
Nói nhỏ mời gọi dứt hết danh tướng
Vội vội Đạo lưu, không thể phơi bày.*

17/ Phá thấy pháp thân.

*Nhìn lên không mẹ cha
Nhìn xuống không nam nữ
Tự mình riêng một thân
Cần phải kết thúc đi
Nghe ta có lời này
Mọi người tranh đến lấy
Đáp người khác một câu
Không nói không trả lời.*

18/ Bước đi một mình.

*Con nhờ mẹ mở con biết không trướng
 Mẹ con đều mất, ứng duyên chẳng lầm
 Đồng Đạo xướng họa
 Diệu nói Độc cước.*

6) Một bài tụng của Hòa thượng Lương Giá ở Động Sơn.

*Vô tâm hợp Đạo
 Đạo vô tâm hợp người
 Người vô tâm hợp Đạo
 Muốn biết ý trong đó
 Một già, một chẳng già*

7) 18 bài tụng của Hòa thượng Cư Động ở Long Nha.

*1/ Rỗng trong núi Long Nha.
 Hình không sắc thế gian
 Trên đời vẽ người rỗng
 Công khéo tả chẳng được
 Chỉ có người biết rỗng
 Một thấy liền dứt tâm.*

*2/ Chỉ nghĩ cây trước cửa
 Hay chứa chim đi về
 Người đến không tâm gọi
 Phóng mình chẳng thích về
 Nếu người tâm giống cây
 Cùng Đạo chẳng bằng nhau.*

*3/ Vừa được vô tâm đã Đạo tình.
 Sáu cửa nghỉ ngơi chẳng nhọc hình
 Có duyên chẳng phải là bè bạn
 Không dùng đôi mày lại anh em.*

*4/ Ngộ rồi lại đồng người chửa ngộ
 Không tâm hơn thua tự an thần
 Từ trước Cổ đức xưng bản đạo
 Hướng về môn này có mấy người.*

5/ Học Đạo trước phải có ngộ do

Lại như từng đầu khoái thuyền rồng
Tuy nhiên gác cũ ở không đất
Một phen doanh cầu đến mới thôi.

6/ Tâm không chẳng kịp Đạo không yên
Đạo cùng tâm không giống một thuyền
Tham huyền chẳng phải đạo không sĩ
Chợt có gặp nhau chẳng dễ (đổi) nhìn.

7/ Từ nhỏ theo thầy học Tổ tông
Nhàn hoa cũng giống ong cột người
Chân Tăng chẳng cần ở ngoài mây
Được rồi biết vô sắc tự không.

8/ Học Đạo vô đoan học vẽ rồng
Nguyên do chưa được Bát tung hoành
Một sáng hiểu được thật rồng rồi
Mới biết từ trước uổng dụng công.

9/ Người mong thành Phật nhớ niệm Phật
Niệm đến lâu năm lại thành ma
Ông nay muốn được tự thành Phật
Người mà vô niệm chẳng so nhiều

10/ Ở mộng nào biết mộng là dối
Thức rồi mới biết mộng là không
Khi mê như việc thấy trong mộng
Ngộ rồi giống người ngủ thức dậy.

11/ Học đạo mộng thầy đến chỗ nhà
Trong không có nẻo ẩn nhân gian
Dầu ông giảng được ngàn kinh luận
Một câu gặp nạn khó nói ra

12/ Bồ-tát Thanh văn chưa hết không
Trời người lại đến hỏi chân Tông
Sao chư Phật là Vô ngại sĩ
Ngồi nghiêm, vô tâm chỉ ma thông

13/ Đời này chẳng dứt, dứt lúc nào?
 Dứt ở đời này cùng biết rõ
 Tâm dứt chỉ duyên không vọng tưởng
 Vọng trừ tâm dứt là lúc nghỉ ngơi.

14/ Người mê chưa hiểu khuyên mù điếc
 Trên đất đắp bùn thêm một lớp
 Người ngộ có ý đồng ý mê
 Chỉ ở trong mê, mê chẳng gặp.

15/ Phàm người học Đạo chớ tham cầu
 Vạn sự vô tâm trước hợp đạo
 Vô tâm mới hiểu Đạo vô tâm
 Hiểu được vô tâm, Đạo cũng thôi.

16/ Giữa mây Hào tướng sáng rực thân
 Sự kiến sao như lý kiến thân
 Thấy sự sao bằng thấy lý gần
 Sự có chỉ nhờ vào lý có
 Lý quyền phương tiện dạy trời người
 Một sớm đại ngộ đều tiêu hết
 Mới được gọi là người vô sự.

17/ Tình người nông hậu Đạo tình yếu
 Đạo dùng tình người đời há biết
 Không rõ tình người không dùng Đạo
 Tình người mà được lâu bao nhiêu.

18/ Tìm trâu phải hỏi dấu
 Học Đạo hỏi vô tâm
 Dấu còn trâu vẫn còn
 Đạo vô tâm để tìm.

8) 3 bài tụng của Đại sư Tông Nhất Sư Bị ở Huyền Sa.

* Bài 1:

Huyền Sa đi đường khác
 Người đời cần phải biết
 Ba Đông khí dương thanh

*Tháng sáu lúc giáng sương
 Có lời không dính lưỡi
 Không nói lời thiết yếu
 Hiểu ta câu sau cùng
 Xuất thế ít người biết.*

* Bài

2:

*Kỳ thay một lão Linh
 Sao bỗng chịu lòng vòng
 Gió thổi nổi không hầu
 Người mê tranh dục đầu
 Giả sử đều chẳng phải
 Éch kia rộng họng kêu
 Mở miệng chẳng mở miệng
 Trợn là phạm lão tình
 Muốn biết ý trong đó
 Nam tinh chân Bắc Đẩu.*

* Bài

3:

*Vạn dặm thành quang sau đầu
 Lúc mất đầu kia ngó chỗ nào
 Sự đã thành ý cũng thôi
 Cái này từ xưa khắp mọi nơi
 Người trí tạm nghe bỗng nêu lấy
 Chớ đợi phút chốc liền mất đầu.*

9) 2 bài tụng của Đại sư Chân Giác Tỉnh Đăng ở Chiêu Khánh.

1/ Dạy người chấp tọa thiền:

*Đại Đạo rõ ràng dứt điểm trần
 Đâu cần ngồi mãi mới thân nhau
 Gặp duyên nếu hiểu đều là phải
 Chỗ rồi sao lại có cũ mới
 Tán Đản chịu bằng bạn chi Độn
 Tiêu Diêu sao cùng Tuệ thôi gần
 Hoặc đạo suốt đá hoặc chợ búa
 Đáng gọi yên hà người ngoài vật.*

2/ Dạy phương tiện ngồi thiền:

*Trong bốn oai nghi ngồi là trước
 Lắng nghĩ thân tâm tạm thả nhiên*

Thấy ông có duyên theo cõi trước
 Chớ nên nổi mãi tuổi trời ấy
 Tu trì chỉ Thoại từ công án
 Chí lý sao luận ở bên kia
 Tất cả mọi lúc luôn quán đời
 Nhân duyên họp nhau hang thông huyền

10) Bài tụng về Minh Đạo của Hòa thượng Quế Sâm ở La Hán
Chương châu

Chí Đạo sâu rộng chớ dùng lời mà nói
 Tuyên nói không phải thì chỉ ai nói có phải
 Đụng chỗ nào cũng là người ấy há dụ chân hư
 Chân hư nếu biện thì như hiện trong gương
 Có không tuy bày ra mà ở tại chỗ thì không thương tổn
 Không thương tổn, không tổn tại thì sao lại cố chấp, trở ngại
 Chẳng nhờ công thành thì lấy gì làm pháp như vậy?
 Pháp vốn như vậy không vốn như vậy đều là môi răng
 Nếu lấy đây mà nêu bày thì là chôn vùi Tông chỉ
 Tông không phải dùng ý để bày, cũng không thể thấy nghe
 Thấy nghe chẳng thoát như trăng trong nước
 Ở đây không sáng lại là pháp dư
 Một pháp có hình là trông mắt ông có bệnh
 Trông mắt không sáng thì thế giới cao vút
 Tông ta kỳ lạ phải như mặt trời rực rỡ Phật
 và chúng sinh đều nương ân lực Chẳng ở
 cúi đầu suy lường khó được
 Đập phá mặt mày che lấp càn khôn
 Thăng thấn phải nêu lấy mà thoát khỏi căn trần
 Nếu như không hiểu thì nay chỉ là nói dối.

11) Bài tụng Giác Địa của Thiền sư Duy Kính Nam Nhạc.

Lược nói Giác Địa tên dị đồng
 Nhấp nhô đầu cuối thay nhau sinh
 Tánh Hải lập đầu thêm danh hiệu
 Diệu giác lại dựa tánh giác mình
 Thể giác đều gồm ở minh diệu
 Minh giác, Diệu giác đều đi đôi
 Diệu giác giác Diệu thể nguyên minh

Toàn thành vô lậu một chân tinh
 Minh giác giác minh minh đã rõ
 Hoặc nhân liễu tướng mất vốn minh
 Minh Diệu hai giác Tông thể giác
 Thể giác Tánh giác hai cùng sáng
 Trạm giác viên viên không tăng giảm
 Trong đây không Phật và chúng sinh
 Chẳng giác trước sau không hiểu rõ
 Chẳng nghe mê ngộ há tỉnh táo
 Đá xứng tâm địa của Như Lai
 Cũng không giác chiếu và vô sinh
 Không sinh không diệt biến chân như
 Rỗng sáng thường trú tên không tên
 Thái hư chưa giác sinh điểm rắng Há
 nghe vi trần tiếng hữu lậu
 Bọt không chẳng lia với giác ngộ
 Động tịch nguyên là một chân minh
 Giác minh thể nó hợp lửa linh
 Giác minh theo lửa mà vui đây
 Sai không trở lại gọi vô giác
 Hiểu rồi thì Thủy giác Bồn giác sinh
 Bồn giác là do Thủy giác sinh
 Chánh giác lại y hợp giác minh
 Do nó hai thứ thành sai khác
 Bèn khiến trộn lộn thành A-lại-da
 Đều gồm nhiễm tịnh cả hai đường
 Giác minh lại chứa mầm đường khác
 Tánh khởi vô sinh trí bất động
 Chẳng lia giác thể vốn viên thành
 Tánh khởi chuyển giác lại sinh ra
 Bèn khiến hữu lậu đọa mê mù
 Vô minh nhân ái thắm đượm nhau
 Danh sắc căn bản lần lượt sinh
 Bảy thức chuyển chỗ mong viên cảnh
 Năm sáu lúc sinh che giác minh
 Xúc Thọ Hữu Thủ, y nhau khởi
 Sinh, lão, bệnh, tử nối nhau đi
 Nghiệp thức mật mờ chìm biển khổ

Theo dòng mệnh mộng trôi lênh đênh
 Đại Thánh từ bi siêng cứu giúp
 Một tiếng chõ dùng ra ba tiếng
 Trí thân do từ pháp thân khởi
 Hành thân lại ước trí thân sinh
 Trí Hành hai thân dung không hai
 Trở về một thể xưa nay bằng
 Vạn hữu đều chứa chân hải ấn
 Một tâm khắp hiện đều viên minh
 Trong sáng rực rỡ nương vào đâu
 Tánh không mộng mênh không chõ dùng
 Nơi nơi hiện tướng sinh không sinh
 Chốn chốn hiện hình diệt không diệt
 Gương châu phù hợp không qua lại
 Phù vân tụ tán chẳng bình thường
 Ẩn hiện mặc chân đồng trắng nước
 Ứng duyên như vang độ quần sinh
 Chúng sinh tánh địa vốn vô nhiễm
 Chỉ do phù vọng che chân tình
 Chẳng biết năm ấm như đồng không
 Há biết bốn đại như càn thành
 Núi ngã mạn si cao chất ngất
 Biển vô minh đục xa mịt mù
 Luôn theo bạn chiêm-đà kiêu cuồng
 Thường theo thú dữ gây buồn than
 Tự tánh chuyển thức là huyễn
 Tự tâm huyễn cảnh, tự tâm sợ
 Biết huyễn tánh này đồng dương diệu
 Không hoa thức lãng lại viên thành
 Thái Hư bỗng biết như mây tan
 Mới biết hư không vốn tự trong
 Sâu dày xưa nay luôn sáng rực
 Chẳng được xưa nay gọi phàm Thánh.

12) 5 bài tụng về Nhập Đạo Thiển Thâm của Hòa thượng Kính Thoát ở Lâm Khê Sính Châu.

* Bài 1:

Cây cột từng tiếng gọi

*Con khỉ vướng sợi dây
Trung hạ không biết lý do
Bậc thượng sĩ mới chịu xem*

* Bài

2: *Lộ trụ chẳng tiếng gọi
Dây cột chân khỉ đứt
Thượng sĩ cười ha ha
Bậc trung như được thấy*

* Bài

3: *Con khỉ cũng lộ trụ
Chưa khởi bước Đông Tây
Mặc hát Thái Bình ca
Không nói vượt Phật Tổ*

* Bài

4: *Ta thấy thợ khoe khoan
Nói im câu huyền diệu
Bất thiện vốn căn nguyên
Khéo bày việc kỳ viên*

Thiếu thất và Ma-kiệt

* Bài

5:

Nhưng thay nơi xưng dương nay ta hỏi các ông, ai làm chủ tướng
lai?

13) 14 bài tụng của Thiền sư Văn Ích-Đại Pháp Nhân.

1/ Tam giới Duy tâm.

*Ba cõi do tâm vạn pháp chỉ thức
Duy tâm Duy thức mắt tiếng tai sắc
Sắc chẳng đến tai tiếng sao gặp mắt
Mắt sắc tai tiếng vạn pháp làm xong
Vạn pháp không duyên há xem như huyễn
Đất liền núi sông ai chắc ai đổi.*

2/ Nghĩa sáu tướng trong Hoa Nghiêm:

*Nghĩa sáu tướng Hoa Nghiêm
Trong Đồng lại có Dị
Dị là Dị ở Đồng
Toàn chẳng phải ý chư Phật
Ý chư Phật chung riêng
Đâu từng có Đồng Dị*

Trong thân nam từ khi vào định
 Trong thân nữ tử chẳng lưu ý
 Chẳng lưu ý dứt danh tự
 Vạn tượng sáng rõ không lý sự.

3/ Ngược nhìn Tu-bồ-đề:

Tu Bồ đề tướng lạ kỳ
 Nói pháp không pháp chẳng lìa
 Tin chẳng kịp lại ông nghi
 Tin được kịp lại làm gì
 Chóng gậy đi xem Đông Tây.

4/ Trống kêu ở ngã tư:

Trống vang từng từng vận nhiều công
 Đông người hướng về đường đi thông
 Đường đi thông thì đến nơi nào
 Người đạt chớ nói lên đất báu.

5/ Nêu buồng bỏ mộ Đạo:

Nhà Đông chẳng bỏ quế
 Nam Hoa chẳng học tiên
 Liền đến chùa Càn Trúc
 Khoát áo bắt chước ngồi thiền
 Thiền nếu bắt chước mà ngồi được
 Phi tướng cũng là sao riêng
 Để báo cho người tham thiền
 Phải huyền trong ngộ Đạo.
 Thế nào là huyền trong Đạo,
 Chân qui tự rõ ràng.

6/ Kinh Kim cang bị người khinh rẽ:

Kiểm báu chẳng mất thuyền dối chẳng khắc
 Chẳng mất chẳng khắc ông kia làm được
 Cây nhờ chẳng kham cô nhiên hung tặc
 Dấu chim hư không, có không biến đổi.

7/ Vị Tăng hỏi: châu ma-ni tùy sắc:

Ma-ni chẳng tùy sắc
 Trong sắc chớ ma-ni
 Ma-ni cùng các sắc
 Chẳng hợp, chẳng phân ly.

8/ Am ngài Ngưu Đầu:

Am Tổ sư ở thành Nam

*Nền cũ am ở trên mây
Thú hiền lành, người tham tướng
Bỗng có tâm trọn chẳng kham.*

9/ Thành Càn Thát Bà:

*Thành Càn Thát Bà pháp phá đều nhĩ
Pháp nhĩ chẳng nhĩ, danh tướng chân qui
Mặt trời ám mặt trăng lạnh biển sâu núi cao
Thành Càn Thát Bà quên cả thị phi phải quấy*

10/ Nhân Tăng xem kinh:

*Người nay xem giáo xưa
Chẳng khởi trong tâm rồi
Muốn trong tâm khởi rồi
Chỉ biết xem giáo xưa.*

11/ Hỏi Tăng hiểu chẳng, đáp: Chẳng hiểu

*Hiểu cùng không hiểu
Cùng ông đối mặt
Nếu cũng đối mặt
Thật là chẳng hiểu.*

12/ Chậu hoa ở sân bách

*Kìa một đóa hoa sen
Hai cây bách xanh gầy
Mọc thẳng về nhà Tăng
Đâu nhọc hỏi cao cách.*

13/ Tháng giêng ngẫu nhiên chỉ bày

*Tháng giêng xuân thuận thời tiết
Tình có không đều ngậm vui
Ông muốn biết được sức ai
Lại hỏi ai dạy ai quyết.*

14/ Gởi tặng Chánh Chung Lăng Quang

*Núi Tây sơn cao vọi vọi xanh biếc
Nước sông Chương lắng trong một sắc
Đối hiện phân mình bao giờ cùng.*

14) 8 bài kệ về bát Tiệm của Bạch Cư Dị.

Niên hiệu Đường Trinh Nguyên thứ 19, đời Đường tháng 08 mùa Thu, có Đại sư là Ngưng Công thiên hóa ở viện Bát Tháp, chùa Thánh Thiện tại Đông Đô. Đến tháng 2 mùa xuân năm sau, có khách là Bạch Cư Dị từ Đông đến làm 8 bài Tiệm kệ, mỗi kệ có 6 câu, mỗi câu có 4

chữ mà khen. Xưa Bạch Cư Dị từng cầu tâm yếu với Sư, Sư đã ban cho 8 chữ thật là Quán, Giác, Định, Huệ, Minh, Thông, Tế, Xả. Do vào tai mà suốt ở tâm. Than ôi! Nay báo thân Sư đã hóa, nhưng 8 chữ của Sư nói: Thì không hóa. Cao cả thay 8 chữ là Tiệm môn của Quán vô sinh nhãn. Cho nên từ Quán đến Xả lần lượt mà khen. Mở rộng một chữ làm một kệ, tức có 8 Tiệm kệ, bởi muốn phát huy tâm giáo của Sư, lại nói rõ Bạch Cư Dị chẳng dám rơi rớt. Rồi ông lên pháp đường đến lễ giường thiền của Sư, quì khóc đọc kệ rồi lui ra. Kệ rằng:

1/ Quán:

*Lấy mắt trong tâm quán tướng ngoài tâm
Từ đâu mà có từ đâu mà mất
Quán rồi lại quán, thì rõ chân vọng.*

2/ Giác:

*Chỉ luôn chân thường, vì vọng mà che
Chân vọng nếu biện, Giác sinh trong ấy
Chẳng lìa vọng có, mà được chân không.*

3/ Định:

*Chân nếu chẳng diệt vọng liền chẳng khởi
Nguồn gốc 6 căn trong như nước lặng
Đó là Thiên định, bèn thoát sinh tử.*

4/ Huệ:

*Lấy định làm chuyên, Định cũng có buộc
Lấy Tuệ mà cứu giúp, Tuệ thì không trệ
Như châu trong mâm mâm Định châu Huệ*

5/ Minh:

*Định Tuệ hợp nhau, hợp mà sau mình
Chiếu vạn vật kia, vật không dấu hình
Biết Đại viên cảnh có ứng vô tình.*

6/ Thông:

*Tuệ đến mới sáng, sáng thì chẳng tối
Minh rồi mới Thông, Thông thì vô ngại
Vô ngại là gì, biến hóa tự tại.*

7/ Tế:

*Sức thông chẳng thường, tùy niệm mà đổi
Tướng đối không có, tùy cầu mà thấy
Là đại từ bi, lấy một cứu muôn.*

8/ Xả:

Các khổ đã cứu, đại bi cũng bỏ

*Khổ đã chẳng chân, Bi cũng là giả
Thế nên chúng sinh, thật không người độ.*

15) 10 bài Huyền Đàm của Thiền sư Sát ở Đồng An.

Phàm Diêu Cú Huyền Đàm sinh ra 3 thừa. Đã chẳng trộn nhiều duyên, cũng không riêng lập. Ở đương đài mà ứng dụng như trăng sáng không sao. Chuyển bóng mát cơ như minh châu còn ẩn dưới biển. Vả lại học đồ có hạn mà diệu lý lại vô cùng. Người đạt sự thì hiếm kẻ mê nguồn thì đông. Sum la vạn tượng vật vật thượng minh hoặc tức sự lý cả 2 tay, danh ngôn đều mất. Đó là vì ân cần chỉ trắng, chớ lằm mánh khóe, chẳng mê cây kim thấu nước, có thể giao báu mở nắm tay, lược nêu lời vi ngôn để nêu bày sự lý.

1/ Tâm ấn:

*Hỏi anh tâm ấn có hình gì?
Tâm ấn người nào dám truyền trao
Nhiều kiếp thân nhiên không sắc khác
Gọi là tâm ấn sớm hư ngôn
Cần biết vốn tự hư không tánh
Đem dụ sen trong lửa lò hồng
Chớ bảo vô tâm gọi là Đạo
Vô tâm cũng cách một lớp cửa.*

2/ Ý Tổ:

*Ý Tổ như không chẳng phải không
Linh cơ sao đạo có không công
Tam hiền chắc chửa hiểu ý này
Mười Thánh sao hiểu được tông ấy
Thấu lưới cá vàng còn trên nước
Trở về ngựa đá ra khỏi lồng
Ân cần vì nói ý Tây lai
Chớ hỏi Tây lai kịp với Đông.*

3/ Huyền cơ:

*Kiếp không xa vời chẳng thể thân
Đâu vì cơ trần làm vướng lại
Diệu thể xưa nay không có chỗ
Thông thân sao lại có dấu chân
Một câu linh nhiên vượt đám voi
Xa ra ba thừa chẳng nhờ tu
Buông tay bên nào ngoài ngàn Thánh*

Trở về làm được trâu trong lửa.

4/ Khác trần:

*Đục thì tự đục trong tự trong
Bồ đề phiến nào bình đẳng không
Ai nói ngọc vỡ không người xem
Đạo ta châu lừ đến chỗ trong
Vạn pháp khi mất toàn thể hiện
Tam thừa phân biệt cương ép tên
Trượng phu đều có chí xung thiên
Chớ hướng Như Lai làm các hạnh*

5/ Dẫn giáo:

*Ba thừa thứ lớp dẫn lời vàng
Ba đời Như Lai cũng cùng nói
Trước nói có không người đều chấp
Sau không không có chúng đều duyên
Long cung cả tặng nghĩa phương thuốc
Cây Hạc trọn nói lý chưa huyền
Trong cõi chân tịnh cơ một niệm
Diêm Phù sớm đã tám ngàn năm.*

6/ Đạt bốn

*Đừng thờ không vương ở giữa đường
Xách gậy về phải đến quê hương
Khi cách mây nước anh chớ ở
Núi tuyết chỗ sâu ta chẳng quên
Suy tìm ngày trước mặt như ngọc
Than thở trở về tóc như sương.
Buông tay đến nhà người chẳng biết
Lại không một vật hiến tôn đường.*

7/ Về nguồn:

*Trở về nguồn gốc sự đã khác
Xưa nay không ở chẳng gọi nhà
Đường từng vạn năm tuyết phủ dày
Một dãy núi cao hại ngăn mây
Khách chủ cung kính toàn là vọng
Vua quan cùng sống tà trong chánh
Khúc về quê cũ hát làm sao
Trăng sáng trước nhà hoa cây khô.*

8/ Hồi cơ:

Trong thành Niết-bàn cũng còn nguy
 Người lạ gặp nhau không định kỳ
 Tạm móc áo dơ gọi là Phạt
 Mặc đồ châu báu gọi tên ai
 Người gõ nửa đêm mang giày đi
 Gái đá trời sáng đội mũ về
 Vạn cổ đâm xanh trắng vằng vặc
 Nhiều làm mò mẫm mới chịu biết.

9/ Chuyển vị:

Mang lông đội sừng vào làng đi
 Hoa Ưu-bát-la nở trong lửa
 Trong biển phiền não làm mưa sương
 Trên núi vô minh làm mây sấm
 Vạc dầu lò than thổi bảo tất
 Rừng kiếm núi đao hét khiến sụp
 Cửu huyền khóa vàng giữ chẳng được
 Đến chỗ súc sinh mà luân hồi.

10/ Một sắc:

Cây khô trước hang nhiều đường khác
 Người đi đến đây đều lần lửa
 Còn đứng bên tuyết không đồng sắc
 Trăng sáng hoa tranh chẳng giống khác
 Rõ ràng khi hiểu không thể hiểu
 Huyền huyền chỗ huyền cũng phải trách
 Ân cần mà hát khúc trong huyền
 Trăng sáng giữa trời nắm được chăng?

16) 10 bài thơ của Tăng Đức Phu ở núi Vân Đảnh.**1/ Nói im khó lường.**

Ngôn nhàn thâm lặng Thánh chẳng biết
 Dầu nói không vật so với nó
 Người đá cầm bẻ đánh trong tuyết
 Gái gõ ngậm sênh thổi đáy nước
 Nếu nói chẳng nghe cừ chưa hiểu
 Muốn tìm âm vang thì lại nghi
 Dạy anh xướng họa vẫn phải hòa
 Thôi hỏi cung bậc trúc và tơ.

2/ Tổ dạy xa khác.

Ý Tổ xa xôi truyền một câu
 Trong giáo rộng bày dẫn Tam thừa
 Núi Tịnh Danh đổ rền tiếng sấm
 Chim thu đầm lẻ lồng bóng trắng
 Chợ bán các quên chỗ đến
 Hang sâu nuôi hổ mang siêu thắng
 Tuy biết đồng thể quyền phương tiện
 Cũng giống đèn trong mặt trời nóng

3/ Tuy được Diệu học.

Để tâm học Đạo số như bụi
 Nhận được Tào Khê có mấy người
 Nếu khiến Thánh phàm không quái ngại
 Liền ứng ngôi gạch là tu chân
 Liếc mắt một niệm nghĩ tà khởi
 Do đã nhiều đời nhân phóng dật
 Chẳng gặp ý chỉ của Tổ Sư
 Gặp cơ mở miệng rất khó bày.

4/ Đến hỏi cung kính đáp chẳng được.

Chớ khoe đối đáp câu phân minh
 Tìm câu kiếm lời làm giết người
 Chỉ họ Văn Thù liền là Đạo
 Thiều cư sĩ (Duy-ma) kia lặng không tiếng
 Thấy người cần bỏ vật gỗ cửa
 Biết đường vẫn quên cái ụ
 Nếu chẳng nghi nói để hiểu hết
 Đâu ngại im lặng sống qua ngày.

5/ Không chỉ đích.

Chẳng ở Tây Bắc cùng Đông Tây
 Trên dưới hư không há bằng nhau
 Hiện đầu lông nhỏ còn nói rộng
 Ở ngoài trời cao còn sợ thấp
 Mau khô bốn biển hồng trần nổi
 Hãy hết ba đồ nghiệp đen mê Như
 đây vạn thứ đều hư hoại
 Lại phải đến trước hỏi Tào Khê.

6/ Tự vui bỏ chấp.

Tuy là tích chấp chẳng phong lưu
 Lười ra cửa tòng hơn mười năm

Chấp tay có lúc lười hỏi Phật
 Cúi mình ai chịu gặp Vương Hầu
 Mộng đời ánh chớp không bền chắc
 Muốn lửa người đời sớm tối thôi
 Tự uẩn xưa nay tánh linh giác
 Chẳng thể tạm khiến đáo theo tâm.

7/ Hỏi đáp cần biết khởi đảo.

Hỏi đáp cần dạy biết khởi đảo
 Đầu rồng đuôi rắn tự đối lừa
 Như vua cầm kiếm cũng ý vua
 Như gương trên đài đợi quán cảnh
 Liếc mắt cỏ so le ngàn dặm
 Cúi đầu suy nghĩ thác vạn tầng
 Đều ở Đạo này tranh thấy sâu
 Sao ở đường trước làm giả can.

8/ Ngôn hạnh giúp nhau.

Nói năng khi làm chẳng dễ làm
 Như quạ như thỏ hai ánh sáng
 Nếu như ngày đêm luôn tinh cần
 Chẳng phải tham sân biếng lười sinh
 Bồ-tát cũng còn khó nói tới
 Thanh văn sao dám đến luận bình
 Song không địa vị ngồi nhàn mãi
 Ai liệu Long Thần đến tiếp nghinh.

9/ Một câu.

Một câu huyền không thể hết
 Vù vù hiểu rõ lại cừ sao
 Không dính việc đời thành vô sự
 Tổ giáo tâm ma là Phật ma
 Trong dụ con nghèo nói Đạo này
 Trong kệ cho châu bày rộng lưới
 Không môn có nẻo bằng và rộng
 Thống thiết mời ai hãy cứ qua.

10. Đại ý xưa nay.

Xưa nay phát trần bày Đông nam
 Đại ý kín sâu chịu dễ tham
 Chỉ ngón che đầu đều là một
 Liếc mắt vỗ tay chắc chẳng ba

Đạo ta không hốt đồng người hiểu

Cung tên da đá người làm biết

Lý này nếu không thầy trao dạy

Muốn đem thấy nào nói Huyền Đàm.

17) 3 bài thi của Tăng Nhuận.

1/ Nhân xem truyện Bảo Lâm.

Trăng Tổ gió thiền hạp Bảo Lâm

Hơn hai ngàn năm Đạo dễ tìm

Tuy phân Tây quốc và Đông quốc

Chẳng cách tâm người đến Phật tâm

Ca-diếp đầu tiên truyền rất thanh

Tuệ năng đời cuối lại càng sâu

Xem đây đốn ngộ vượt phàm chúng

Than họ xưa nay vẫn còn mê.

2/ Thơ tặng Đạo giả.

Một lời chân không thoát thế gian

Khá thương kẻ mê mãi tuần hoàn

Đời này ngồi yên vui ba thiền

Câu hay ngâm mãi vạn sự

Trăng thu tròn đến xem hết đêm

Mây nổi bay đi lạc núi nào

Đến lúc tự liễu mới là liễu

Thôi chấp kinh khác gõ cửa Tổ.

3/ Tặng thiền khách.

Biết vọng về chân vạn lo không

Hà sa phàm Thánh thể không

đồng Mê đến đều giống ngài vào

lửa Ngộ đi đều như hạc thoát lồng

Mảnh tranh gởi bóng nước ngàn khe

Tòng lẻ vang tiếng gió bốn mùa

Phải cần ngâm khế tâm tâm địa

Hết khổ nhọc tìm chệ mộng thôi.

